

Nr 74

Av herr Gustafsson i Borås, om införande av provisoriskt körkort.

De nuvarande körkortsproven blir med nödvändighet endast en kontroll på att körkortsaspiranterna besitter elementära körtekniska färdigheter och grundläggande kunskaper om trafikregler. Dugligheten som bilförare — dokumenterad i gott omdöme i trafiken — kan inte kontrolleras i nuvarande prov. Om den nyblivne föraren i början endast erhåller ett provisoriskt körkort, som efter t. ex. ett år av dokumenterad körskicklighet utbytes mot ett definitivt, kan även den sistnämnda aspekten i någon mån prövas.

Det första motivet för provisoriska körkort är således att ett system med sådana ger större möjlighet att på ett tidigt stadium frånta genom dokumenterad omdömeslöshet olämpliga förare i alla åldrar deras körkort.

Det andra och enligt min uppfattning ännu väsentligare motivet för provisoriska körkort är dessas psykologiska effekt på innehavarna, troligen i särskild utsträckning de yngre.

Statistiken över skadade personbilsförare i svensk trafik visar en mycket markerad topp under och kring 20-årsåldern. Denna olyckstopp kan inte enbart förklaras av de unga förarnas bristande erfarenhet. En undersökning refererad i Svenska Vägföreningens tidskrift nr 9/65 visar att yngre förare med samma körvanor och körerfarenhet som äldre förare har större olycksbelastning än de äldre.

Förklaringar till den sistnämnda skillnaden i olycksfrekvens är svårare att finna. En förklaring kan vara yngre förares större benägenhet att köra farliga bilar, t. ex. sportbilar eller bilar av undermålig kvalitet. Andra förklaringar kan sökas på det psykologiska planet. Kombinationen dålig körerfarenhet och bristande medvetenhet om den egna skicklighetens begränsning kan vara större bland yngre förare, liksom behovet att dokumentera den egna körförmågan.

Självfallet kan andra orsaker tänkas. Oavsett detta är det uppenbart, att man måste vidta nya åtgärder för att begränsa olycksfrekvensen särskilt bland ungdomar. *Provisoriska körkort* kan vara en sådan åtgärd.

Genom att kräva omdömesgill körning för erhållande av definitivt körkort understryker myndigheterna ytterligare ett kriterium på god körskicklighet. Detta faktum och vetskapen hos de nyblivna förarna att de fortfarande har att kvalificera sig för definitivt körkort torde hos åtskilliga förare kunna understryka medvetandet om den egna bristande rutinen och minska önskan att dokumentera den körskicklighet man ännu inte besitter.

Ett system med provisoriska körkort har ännu en fördel: innehavarna

av provisoriskt körkort kan åläggas särskilda trafikregler, t. ex. en högsta hastighet som understiger den för övriga trafikanter gällande och skyldighet att förse fordonet med ett speciellt kännetecken.

Eftersom omdömesgill körning främst dokumenteras genom frånvaron av vissa slag av trafikförseelser måste man beakta, att folk under sitt första år som förare har varierande möjligheter att skaffa sig körrutin. Särbestämmelser om förlängt provisoriskt körkort eller rent av förnyat körkortsprov kan därför behöva införas och tillämpas på förare, som uppenbarligen haft ringa eller ingen möjlighet att skaffa sig körrutin.

Med ledning av det anförda hemställer jag,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag beträffande införande av provisoriskt körkort för nyblivna förare.

Stockholm den 12 januari 1968

Axel Gustafsson (fp)
i Borås
